

ÉLETMINŐSÉG ROMLÁS/RONTÁS

BOLDOGTALANOK SOKFÉLESÉGE-EGYSÉGE

A FÖLDI-ÉGI POKLOK NAGY JENCIKLOPÉDIÁJA

Esetek és elvek – tünet, diagnózis, terápia

Kulcsszó- és mondattár: idézetek és ötletek

HÍD-AVATÁS

Arany János

Szólt a fiú: "Kettő, vagy semmi!"
És kártya perdül, kártya mén;
Bedobta... késő visszavenni:
Ez az utolsó tétemény:
"Egy fiatal élet-remény."

A kártya nem "fest", - a fiúnak
Vérgyöngy izzad ki homlokán.
Tét elveszett!... ő vándorútnak

- Most már remény nélkül, magán --
Indúl a késő éjszakán.

Előtte a folyam, az új hid,
Még rajta zászlók lengenek:
Ma szentelé föl a komoly hit,
S vidám zenével körmenet:
Nyeré "Szűz-Szent-Margit" nevet.

Halad középig, hova záros
Kapcsát ereszték mesteri;
Éjfél is a négy parti város
Tornyában sorra elveri; -
Lenn, csillagok száz-ezeri.

S amint az óra, csengve, bongva,
Ki vékonyan üt, ki vastagon,
S ő néz a visszás csillagokba:
Kél egy-egy árnyék a habon:
Ősz, gyermek, ifju, hajadon.

Elébb csak a fej nő ki állig,
S körülforog kíváncsian;
Majd az egész termet kíválik
S ujjonganak mindannyian:
"Uj hid! avatni mind! vigan."

"Jerünk!... ki kezdje? a galamb-pár!"
Fehérben ifju és leány
Ölelkezik s a hídon van már:
"Egymásé a halál után!"
S buknak, - mint egykor igazán.

Taps várja. - "Most a millióson
Van a sor: bátran, öregem!" -
"Ha megszökött minden adósom:
Igy szökni tisztesebb nekem!"
S elsímul a víz tükre lenn.

Hivatlanul is jönnek aztán
A harmadik, a negyedik:
"Én a quaternót elszalasztám!"
"Én a becsületet, - pedig
Viseltem négy évtizedig."

S kört körre hány a barna hullám,

Amint letűnnek, itt vagy ott.
Jön egy fiú: "Én most tanulám
Az elsőt; pénzem elfogyott:
Nem adtak: ugrom hát nagyot!"

Egy tisztos agg, fehér szakállal,
Lassan a hídra vánszorog:
"Hordozta ez, míg birta vállal,
A létet: mégis nyomorog! -
Fogadd be, nyílt örvény-torok!

Unalmas arc, félig kifestve -
Egy úri nő lomhán kikel:
"Ah, kínos élet: reggel, estve
Öltözni és vetkezni kell!"
Ezt is hullámok nyelik el.

Nagy zajjal egy dúlt férfi váza
Csörtet fel és vigyorgva mond:
"Enyém a hadvezéri pálca,
Mely megveré Napleont!"
A többi sugdos: "a bolond!..."

Szurtos fiú ennek nyakába
Hátul röhögve ott terem
S ketten repülnek a Dunába:
"Lábszijra várt a mesterem:
No, várjon, míg megkérlelem!"

"Én dús vagyok" kiált egy másik
S élvezni többé nem tudom! -"
"Én hú valék a kézfogásig
S elvette Alfréd a hugom'!"
Eltűnnek mind, a járt uton.

"Párbajban ezt én így fogadtam:
Menj hát elül, sötét golyó!" --
"Én a szemérmét félrehagytam,
És íme, az lőn bosszuló:
Most vőlegényem a folyó. -"

Igy, s már nem egyenkint, - seregben,
Cikázva, némán ugranak,
Mint röpke hal a tengerekben;
Vagy mint csoportos madarak
Föl-fölreppenve, szállanak.

Órjas szemekben hull e zápor,
Lenn táncol órjas buborék;
Félkörben az öngyilkos tábor
Zúg fel s le, mint malomkerék;
A Duna győzi s adja még.

Néz a fiú... nem látja többé,
Elméje bódult, szeme vak;
De, amint sűrűbbé, sűrűbbé
Nő a veszélyes forgatag:
Megérzi sodrát, hogy ragad.

S nincs ellenállás e viharnek, -
Széttörni e varázsgyűrűt
Nincsen hatalma földi karnak. -
Mire az óra egyet üt:
Üres a híd, - csend mindenütt.

(1877 aug. 22)

★

Haláltánc tanár órákat ad és vesz...

Sziszifusz

Arra vagy kárhoztatva,

hogy minden nap felgörgess egy kősziklát a hegyre,

majd tehetetlenül végignézd, hogy gurul vissza a völgybe,

s ennek a hiábavaló erőfeszítésnek soha sincsen vége...

*

Gyilkos gúny

Azért csúfolnak

a leggonoszabban és legkitartóbban,

amiről azután tényleg a legkevésbé tehetsz:

testi hibáért, beszédhibáért, betegségért, szüleid szegénységéért...

*

Étekből méreg

Annyira bezabálsz a potyából,

Hogy megfekszi a gyomrod,

Belebetegszel abba, ami amúgy egészségedre válna

Pisis-szaros

Az embereket vagy nem nevelik szobatisztaságra,

vagy szégyellik, ha inkontinensek lesznek:

letagadják és inkább nem mennek el otthonról,

bezárkóznak és bűnak eresztik fejüket

Unfair play

Az emberek egymással úgy versenyeznek,

hogy az egyikük egy vödörből halászik,

a másik meg egy pecabottal a viharos tengeren...

*

A bűnösség vélelme

Elegendő a puszta gyanú,

bármely polgár perbe fogható és meghurcolható,

ha nem tudja minden kétséget kizáróan

ártatlanságát bizonyítani...

*

Hasbeszélők

Az ország vezetőit

a legjobb pókerjátékosok közül választják,

akik szemrebbenés nélkül tudnak blöffölni...

Őrült majom

A tömegpusztító fegyverek indítóállomásán

egy majom bezárta magát az indítógombokhoz

és mi csak kívülről izgulunk.

hogy éppen mihez támad kedve,

s mikor tör ki az első és utolsó atomháború...

Elidegenedve

Nincs otthonom,

mert mire hazajövök már semmi nincs a helyén,

ismeretlen emberekbe ütközök,

akik megütköznek rajtam

és hívatlan vendégként bánnak velem...

Útonálló

Bárho! jársz,

sohasem tudhatod,

mikor, honnan és ki tör rád,

akár javaidra, okmányaidra,

akár testi épségedre, sőt életedre...

*

Mézga Gézané

Sohasem vagy benne teljesen biztos,

hogy jól választottál élettársat és pályát -

bezzeg ha Hufnágel Pistihez mentél volna,

bezzeg, ha nem tanár, de masiniszta lettél volna...

*

A hazugság glóriája

Arra vagy a legbüszkébb,

hogy életed végéig egy helyen dolgoztál,

kiváló dolgozó, a munka hőse, élmunkás voltál,

brigádversenyt nyertél,

munkafegyelmi ügyed soha nem volt.

Pokoljáró piás

Annyira leiszod magad,

hogy teljesen kivetkőzől magadból,

az árokba esel, elalszol s onnan szednek össze,

eliszod a fizetésed, ellopják a holmidat,

lehányod magad,

szégyenkezve, magadtól undorodva

szinte lopva mészhaza,

s nem mersz gyerekeid szeme elé kerülni...

Elárulva-elárvulva

Akit legjobb barátodnak hittél,

akit minden titkos tervedbe beavattál,

aki bármikor jöhetett és asztalodnál evett,

arról véletlenül kiderül, hogy spiclid volt,

s azóta se híre, se hamva,

mégcsak megbánást sem tanúsít...

Utánzó majom - edd meg, amit a majom kinyom...

Türelmi időtlen

Nincs türelmi idő,

elég ha egy nagyobb hibázol,

esetleg a kicsit is felnagyítják,

és máris végleg kizártak a csoportból, iskolából stb.

*

Nagy balhitek

Istenben nem hiszel,

de annak a vadidegen embernek igen,

aki azt ígéri, hogy havonta megduplázza pénzed.

Az ördög sokat ígér, keveset ad, s még az is keserű...

*

Nyimnyám

Amikor legény kell a gátra,

akkor mindenki anyukája szoknyája mögé bújik,

amikor a hazát kellene megvédeni,

csak anyámasszony katonáit találhatunk...

A finomtól megundorítva

Megtudják, hogy mi a kedvenc zenéd és ételed,

s életed attól fogva azzal keserítik,

hogy mást se hallhatsz, mást se kaphatsz:

így ebből a jóból tényleg megárt a sok.

Jelen nem való

Vagy a soha nem volt,

az időtávolság miatt megszépített korba vágyódsz,

vagy olyan utópiáról ábrándozol,

ami nincs kapcsolatban azzal, ahogy itt és most élsz,

ami semmire nem kötelez,

s így passzivitásra kárhoztatod magad.

A fölös és a hiányzó atyáskodás

A biztonsági öv be nem kapcsolása miatt

azonnal megbírságot az állam éber rendőre,

de abban senki nem gátol meg,

hogy minden ingóságod-ingatlanod eladd,

s a pénzt a szerencsejáték vesztőhelyein hagyd...

Vakhit és kóros bizalmatlanság

Hol annyira megbízol az embertársaidban,

hogy a kulcsot a lábtörlő alatt hagyd,

s ezt még ki is írod nagybetűkkel az ajtófélfára,

hol meg minden perccel, fillérrel elszámoltatod élettársad,

s még a pincsikutyád se bízod rá a jószomszédra...

*

Nyelő és kitörő

A hallgatásod beleegyezésnek tűnhet,

oly sokáig nem teszel szóvá semmilyen sérelmet.

Majd amikor nálad betelik a pohár,

akkor kiborítod a bilit,

s megnyitod a hidegháborús frontokat.

*

Betegség játszmák

Soha nem merült fel a gyanú benned,

hogy nem sorscsapásként vagy folyton beteg?

Nem lehet, hogy szinte beleszerettél a bajodba,

így akarsz plusz törődést, figyelmet kizsarolni,

így akarsz kibújni az élet küzdelmei, csatái elől?

Ellenségednek veszed, aki nem partner e játszmában,

s csak akkor döbbensz rá az igazságra,

amikor már irreverzibilisek a változások...

*

Félcédulás szabad szájaló

Úgy akarsz teljes szólásszabadsághoz jutni,

hogy magadra veszed a bolond bélyegét, stigmáját -

arra már nem gondolsz, mi ennek az ára:

senki nem veszi komolyan a szavaidat!

*

Túl hosszúra nyújtott „élet”

Addig imádkozol örök életért,

míg a végén megkapod,

s azután már hiába könyörögsz kegyelemdőfésért,

„életben” tartanak, ha akarod, ha nem,

pedig ez már csak kíntás, s kortársaid is elmentek...

Köpn

A rendőrök azzal győzködnek,

Hogy a tettestársad már mindent bevallott: rád vallott

*

Alig érkezem meg haza,

máris a napod minden gondját-baját a nyakamba önti

*

A kurvának előre,

a feleségednek utólag fizetsz szolgáltatásaiért

*

A saját fészkedbe rondítasz!

Ezért fizetnek, vagy rosszabb:önként csinálsz bele...

*

Nyakra-főre.

Nyakra-főre ne tekints.

*

Ha fő vagy, ne kívánj láb lenni.

Ha láb vagy, ne kívánj fő lenni.

*

Agyba-főbe a szökevény katonát.

*

Ki ellenséggel cimborál,

forrótt öntenek alája, ha eszén nem jár.

*

Ki a forrásból eleget ivott, háttal fordul hozzá.

*

Ne vedd azt forinton, mit garason vehetsz.

*

Nem adnám száz forintért, hogy semmim sincs.

(Ha mást veszteség, égés stb. ér,

ezzel vigasztalja magát a vagyontalan,

kit, mert semmije sincs, semmi kár nem érhet.)

*

Cselt vetett a forgó szerencse.

*

A merre fuj a szél, arra fordítja a köpönyeget.

*

A bosszú nem sokat fontolgat.

*

Könnyebb a ló mellett gyalogolni,

mint a szavakat fontolni.

*

Hamis, mint a zsidó fontja.

Igaz vagy te is, akár a zsidó font.

Megvagyok, mint a zsidó fontja.

Megvagyunk, mint a zsidó fontja: félig meddig.

*

Fontonkint fogy az erő, de lassankint jó vissza.

*

Nádszál akar a fokossal kikelni.

*

Csepű fonalon áll az ő hite.

(Vékonyan áll, gyenge.)

*

Elejtette a fonalat.

Elvesztette a fonalat.

*

Veszett dolog, mikor aztán foltozásra kerül a dolog.

*

Rossz gazdának foltos a nadrágja.

*

Foltos szájú

(Hazug.)

Fojtós

mint a nyakkötél

mint a pányva

mint a torokfájás

mint a vadalma

mint az éretlen gyümölcs

*

Magad nyakára a kötelet ne fojtsd.

*

Hol sok a parancsolat, sok a fogyatkozás.

*

A mely ebet a nyúl után bottal kell hajtani,

a fene eszik annak fogtából.

Fogó.

Bús, mint a fogóba esett egér.

Örül, mint a fogóba esett egér.

*

Fogóval kell tőle kicsikarni a szót.

*

Sokat markol, keveset fog

Ki sokban foglalatoskodik, keveset hajt végre.

*

Gyilkos vezeti a tolvajt a fogházba

★

Foghegy.

Foghegyen vette.

(Nem igen kedvesen.)

Foghegyről beszél.

(Kelletlenül beszél az emberrel.)

*

Sírás, asszonyi fogás.

*

Fogatlan, mégis marni akar.

*

Fogas írás.

(Rágalmazó.)

*

Fogant.

Ebanyában fogantatott.

Fogantatására nézve poroszló.

*

A ki legjobban fogadkozik, az a leghamisabb.

*

A fogadott ló megrövidíti a mértföldet.

(Kíméletlenül hajtják.)

*

Megálmodta, hogy fogadását megtartja.

(Nem szokta megtartani fogadását.)

*

A mit lovon fogad, gyalog meg nem állja.

*

Ki ördögnek szolgál, kín a fizetése.

*

Fogadatlan prókátornak ebszar a fizetése.

*

Fityinget sem ér.

Nem adnék érte egy fityinget.

*

Hogy ityeg a fityeg?

Fityeg annak, a kinek van.

Zsidó asszonyon mindig fityeg valami.

*

Bosszantás

Fittyet hány az orra alá.

*

Szűr alatt fittyet hány.

(Fenyegetődzik, mikor senki sem hallja.)

*

Azt gondolja a fiskális,

hogy az ember is asszony, hogy hét bőre van.

(Hogy hétszer lehet megnyúzni.)

*

Pénzen vett fingnak drága az illatja.

*

Ki ijedtében meghal,

annak fing-haranggal harangoznak.

*

Fingnak, szarnak nincs ura.

(Mindenki eltagadja.)

Kárnak, szarnak, fingnak nincs gazdája.

*

Ha tudná a gyermek, mire nevededik,

finca helyett inkább sírna.

*

Roszbabb a fináncnál.

*

Aranyat nem gyűjt, ki a fillért meg nem becsűli.

*

Fillent regimentjében tisztet viselhet.

*

Kevély, mintha ő ültette volna a Fiastyúkot.

*

Nem örülnek a nyulak, mikor az agarak fiadzanak.

*

Későre bánja a kutya, hogy kilencet fiadzott.

*

Holtrészeg

Azt sem tudja, fiú-e vagy leány.

*

Ijedtében azt sem tudja, fiú-e vagy leány.

*

Fészkelődik, mint a tormába esett féreg.

Fickándozik, mint a gatyakorcban a bolha.

(Szorult helyzetben van.)